

„JAJA SA JEZERA TANGANJIKA“

KURT SIODMAK

Preveo: Nenad Mitrović

PREDGOVOR

„Ljudi su, plačući i vrišteći, bežali s ulice i sklanjali se u kuće. Niko nije mogao da proceni gde će ogromni insekt pasti, i svi su strahovali za svoj život.“

Ovu neobičnu priču smatramo klasičnom i bez sumnje najboljom naučno-fantastičnom pričom 1926. godine.

Koliko zapravo insekti mogu da narastu? Postoji li granica njihove veličine? Iskreno, niko ne zna. Imamo mušice sitne poput tačkica, dok, s druge strane, u nekim tropskim krajevima muve mogu da narastu velike gotovo kao pesnica. Da je moguće da postoje *i veće*? Da li bi užasne muve, kakve su opisane u ovoj priči, jednog dana mogle da se pojave u stvarnosti? Autor ove briljantne pripovesti očigledno veruje da je to moguće.

Nadajmo se, ipak, da nije u pravu — niko od nas ne bi voleo da se susretne sa takvim čudovištima. Naučna osnova entomologije u ovoj priči izuzetno je dobro prikazana i sigurno će podstaći vašu maštu.

PROFESOR I MUVA

Profesor Majer-Majer izvukao je tanku iglu iz jastučića, pažljivo uzeo muvu hvataljkom i zakačio je na komad belog papira. Pogledao je preko ivice naočara, zaronio pero u mastilo i ispisao ispod uzorka:

„Glossina palpalis, primerak iz reke Ccecefly. Na jeziku domorodaca naziva se nsi-nsi. Najčešće se može naći duž reka i na obalama jezera zapadne Afrike. Prenosi bolest negana (ce-ce bolest – bolest spavanja).“

Odložio je pero i uzeo lupu za detaljniji pregled. „Odvratno stvorenje“, promrmljao je i nevoljno zadrhta.

Sa obe strane glave nalazilo se po jedno ogromno oko, obavijeno gustim dlačicama i sastavljeno od stotine hiljada blještavih sočiva. Ispod glave izrastala je masivna rilica, prekrivena zakrivljenim kukicama. Krila su bila mala i oštra, noge naoružane bodljama i kandžama, grudni koš mišićav poput boksera. Stomak tanak, elastičan, kao od gume — sposoban da se nadeže i primi veliku količinu krvi.

U celini, ta leteća neman, slična praistorijskom zmaju, nije bila prijatan prizor. *Ne, nikako*. Profesor Majer-Majer ubo je telo iglom. Učinilo mu se da iz očiju izbija zlobni sjaj i da se rilica blago pomerila. Naglo je podigao lupu, ali to je bila samo optička varka — stvorenje je bilo mrtvo, sa svom svojom otrovnom snagom još zarobljenom u telu.

SEĆANJA NA AFRIKU

Duboko uzdahnuvši, profesor je odložio hvataljke i lupu i prepustio se mislima. Sat je otkucao dvanaest.

U selu *Udžidži*, na obali jezera *Tanganjika*, domoroci su mu pričali o džinovskim muvama koje žive daleko na severu. Tvrdili su da su tri puta veće od najviših ratnika princa Sugija, koji su svi morali imati određenu visinu. Majer-Majer se smejavao toj „crnačkoj bajci“, ali domoroci su ostali uporni.

Odbili su da ga prate na sever. Čak je i njegov sluga Msu-uru, inače razuman čovek, drhtao od straha i molio da ga ne vodi tamo — u zemlju ogromnih muva i pčela koje ne dopuštaju ljudima da im priđu, koje piju reke i čuvaju „Dolinu slonova“, mesto gde, po legendi, slonovi odlaze da umru.

„Zagonetno je“, promrmljao je profesor, „što niko nikada nije pronašao mrtvog slona.“

Sat je otkucao osam.

Domoroci su ga pratili uz silne muke. Sve do dana kada je pronašao četiri velika, neobična jajeta, veća od nojevih. Tada su ih obuzele panika i praznoverje: polovina karavana pobegla je usred noći, a ostale je profesor jedva zadržao. Na kraju je morao da odustane od ekspedicije, ali je krišom poneo jaja u sanduku za kampovanje — odlučan da kasnije otkrije njihovu tajnu.

Sada su ta jaja bila tu, u njegovoj berlinskoj radnoj sobi. Nije ih još proučio, jer je iz Afrike doneo mnogo drugog materijala koji je zahtevao pažnju.

Sat je otkucao deset.

Profesor se ponovo zagledao u glavu one muve pod lupom. Pomisao ga je nasmejala: *šta ako su priče domorodaca istinite, ako zaista postoje džinovske muve, leptiri i bube veličine slona? A ako se razmnožavaju kao obične muve — onda bi svaka od njih mogla da polaže osamdeset miliona jaja godišnje? Zamišljao je kako takva neman hoda ulicom i smejaio se na sav glas.*

ZVUK I IZLEGANJE

Odjednom se trgao. U ušima mu je zaječao zastrašujući, prodoran zvuk — zujanje koje kao da je poticalo od hiljadu muva, snažan huk poput oluje. U sobu je ušao talas vazduha i sve je utihnulo. Profesor je skočio, otvorio vrata — ništa. Tišina.

„Mora da sam premoren“, promrmljao je i otvorio prozor. Upalio je svetlo, podigao poklopac sanduka u kojem su bila jaja — i prebledeo. Jedno jaje se pomeralo. Zid ljuske je popucaio, i kroz pukotinu se probijalo stvorenje veliko kao policijski pas. Imao je telo puno mišića, šest nogu obraslih dlačicama i oštrim kandžama, a krila su mu svetlucala na svetlu. Podigao je glavu, dotakao je svetiljku rilicom i protrljalo krila zadnjim nogama.

Profesor se zaledio, pribijen uz zid. U sledećem trenutku čulo se snažno zujanje — stvorenje je poletelo, preletelo sobu, sletelo na prozor i nestalo u noći.

„Sanjam... ili haluciniram“, šaptao je, ali kad je prišao sanduku, užas ga je ponovo obuzeo. Jedno jaje bilo je razbijeno. „Ispililo se kao pile — bez faze larve,“ pomislio je mehanički.

Trgnuo se i potrčao ka stolu, zgrabio revolver, istrčao na ulicu — ali nigde traga od beštije. Pogledao je prema svom stanu — svetlo u radnoj sobi zatreperilo je. „Ostala jaja!“ pomislio je i pojurio nazad.

U sobi ga je dočekalo zaglušujuće zujanje. Otvorio je vrata i pucao — jedan, dva, tri, dok nije ispraznio šaržer. Nastala je tišina. Kroz prozor je video tri senke kako se dižu ka zapadu, prema šumi. U sanduku su ležale razbijene ljuske četiri ogromna jaja...

POZIV KOLEGI

Profesor se spustio na stolicu. „Protiv svake je logike“, mislio je, gledajući prazni revolver. „Da li da pozovem policiju? Reći će da sam lud.“ Uzeo je slušalicu.

„Šmit-Šmit? Ovde Majer-Majer. Dođi odmah!“

„Šta se desilo?“

„Moja afrička jaja... pukla su... Iz njih su se izlegle muve. Dođi odmah!“

„Popustili su ti živci, dragi moj“, odgovori Šmit-Šmit. „Popij nešto, stavi hladan oblog i smiri se. Dolazim autom.“

Profesor je spustio slušalicu i zgrabio flašu konjaka. Posle druge čaše osećao se bolje. „Biće sve u redu kad dođe“, mislio je. „Sigurno postoji racionalno objašnjenje.“

Nedugo zatim, automobil je zakočio pred kućom. Profesor Šmit-Šmit uleteo je sav zadihan.

„Strašno!“ izustio je.

„Izgleda da si se ti više uplašio nego ja“, promrmljao je Majer-Majer.

„Prestravljen sam! Upravo sam video nešto neverovatno — muvu veliku kao tele! Napala je konja. U trenutku je iscrpla životinju, a sama se naduvala i odletela. U venama konja nije ostala ni kap krvi! Kočijaš je pao u nesvest. Ovo je katastrofa.“

OBAVEŠTENJE POLICIJE

„Moramo odmah obavestiti policiju.“

Brzo su uspostavili vezu.

„Ovde profesor Majer-Majer! Verujte mi, nisam ni pijan ni lud. U gradu su četiri džinovske otrovne muve, velike kao konji. Moraju biti uništene!“

„Šalite se sa mnom?“ odjeknuo je ljutit glas oficira.

„Za ime Boga, verujte mi!“ viknu profesor, već na ivici nervnog sloma.

„Sačekajte na vezi.“ Oficir se okrenuo ka dežurnom naredniku. „Neki kočijaš je upravo prijavio da mu je konja ubila ogromna ptica na Karlštrase.“

„Pripremite drugu četvu odmah!“ naredio je. „Profesore, dolazite odmah u stanicu. Potvrđeno je — viđeno je džinovsko stvorenje.“

Profesor je napunio revolver, dao kolegi pištolj marke *Browning* i istrčao.

„Ako se te muve razmnožavaju kao obične,“ rekao je zadihano, „ljudska vrsta nestaje za dve nedelje.“

BITKA U GRADU

U policijskoj stanici su ih dočekali vojnici sa šlemovima i ručnim bombama.

„Jedna je viđena iznad Teutoburške šume,“ javi dežurni. „Tenkovi su već poslati.“

Zazvonio je telefon. „Izveštaj sa jezera Viler — džinovska muva napala dva čamca!“

„Naoružajte policijski čamac minobacačima i otvorite vatru čim pride!“

U prostoriju je ušao gradski komesar. „Profesore Majer-Majer? Ja sam major Pricel-Vicel. Možete li mi objasniti?“

„Avaj, ja sam taj koji je sa ekspedicije u Afriku doneo četiri ogromna jaja. Večeras su se otvorila. Iz njih su izašle muve, nalik *ce-ce* muvama sa Tanganjike. Pobedle su i pobegle kroz prozor.“

Telefon je opet zazvonio: „Ovde centralna radio-stanica — džinovsko stvorenje zaplelo se u visokonaponske kablove i palo na ulicu!“

„Zatvorite ulicu! Pokrećemo sve jedinice!“ naredi major. „Idemo, gospodo — možda uhvatimo bar jednu!“

Oklopni automobil jurnuo je ka mestu događaja.

Trg ispred radio-stanice bio je prepun ljudi, iako je svanulo tek u pet. Policija je jedva održavala red. Na tlu je ležala ogromna, spaljena muva — krila spržena, rilica dugačka i čudovišna, noge uvijene, a stomak nadut crvenom tečnošću.

„Ovo je sigurno ona što je ubila konja,“ reče Šmit-Šmit.

„Pošaljite je u zoološki institut“, naredi major. Vatrogasci su pokušavali da je podignu kad se iz vazduha začulo novo zujanje. Avioni su se spustili iz oblaka i otvorili paljbu. Svetleće telo sletelo je spiralno ka tlu. Ljudi su vrištali i razbežali se u kuće. Insekt je pao pravo ispred oklopnog automobila i ostao da leži, raznesene glave, zapleten u kablove.

„Odvezite me kući, majore,“ promrmljao je Majer-Majer. „Ne mogu više.“

U BOLNICI

U automobilu je izgubio svest. Kad je otvorio oči, ležao je u bolničkom krevetu. Nad njim je visilo zvonce. U glavi mu je brujalo kao da motor zuji u lobanji. Pritisnuo je dugme i u sobu su utrčali bolničari, a za njima njegov kolega.

„Probudio si se“, reče Šmit-Šmit. „Kako se osećaš?“

„Kao da mi roj stršljenova zuji u glavi. Koliko sam dugo ovde?“

„Petnaest dana. Bio si u sanatorijumu profesora Štiblina. Spavao si gotovo sve vreme.“

„Petnaest dana!“ uzviknu profesor. „A muve? Jesu li uništene?“

„Odmori se, sve ću ti ispričati kasnije“, smirivao ga je kolega.

U tom trenutku u sobu je utrčao kurir. „Profesore! Policija javlja da se nad gradom spušta roj džinovskih muva!“

„Zabarikadirajte prozore!“ vrisnu Majer-Majer, skočivši iz kreveta. „Gubite vreme! Moram kući, da pronađem način kako da ih uništimo!“

Ignorišući zabrane, izleteo je iz bolnice, uskočio u automobil i pojurio kući. Vrata su bila odškrinuta. Utrčao je u radnu sobu — telefon je zazvonio.

KRAJ OPASNOSTI

„Profesore,“ čuo se glas komesara, „opasnost je prošla. Naša avijacija je uništila roj otrovnim gasom. Preživjele su samo dve muve, uhvaćene su u mrežu i prebačene u zoološki vrt.“

„A ako su položile jaja?“

„Pregledaćemo šumu i sve pronađene jajne mase uništiti lizolom. Mislim da je to kraj,“ rekao je major veselo. „Da li da vam pošaljem uzorke?“

„Ne! Hvala, držite ih dalje od mene!“ Sedeo je za stolom i gledao u uginulu *cece* muvu pribodenu na papir. Učinilo mu se da joj se u očima javlja podrugljiv osmeh. „Ti strašni privide,“ promrmljao je, bled kao krpa, i bacio knjigu preko nje. Umor ga je savladao. Pomislio je: „Ako su muve velike kao slonovi, ne mogu polagati milione jaja, već samo nekoliko — kao i slonovi.“

Podigao je telefon i nazvao komesara. „Majore, koliko ih je bilo u roju?“

„Trinaest. Jedanaest mrtvih, dve u zarobljeništvu.“

„Dakle,“ uzdahnu profesor, „nema više opasnosti. Priroda zna svoje granice.“

Pao je na krevet, sav iscrpljen. „Dobro je što postoji viša mudrost koja upravlja prirodom,“ pomisli. „Inače bi svet bio prepun najstrašnijih iznenađenja.“

U mislima su mu opet zatreperila krila ogromnih muva. Povukao je pokrivač do brade i promrmljao: „Neka Šmit-Šmit preuzme dalje istraživanje. Ja više nemam snage.“

Na kraju, san mu je spustio svoj plašt — tiho, milosrdno, kao jedini pravi spas.

KRAJ